

Ervaringen met Welstandstal leiden tot aanpassingen

Varkens hebben rooster van 1,40 meter nodig

De Welstandstal, een stal waarmee het welzijn voor varken, varkenshouder en omgeving moet worden gegarandeerd. Het klonk eind 2012 opportunistisch. In ruim twee jaar zijn de ontwikkelaars verschillende problemen tegengekomen. Maar de varkens doen het goed en voor alle problemen is een oplossing.

1. In één van de stallen is aan weerszijden van het rooster de mestspleet met rooster dichtgelegd.
2. De ruimte achter de tochttrichel is opgehoogd waardoor er geen vuiligheid tussen richel en deur kan komen.
3. De werking van de ionisatieplaat is nog niet bevestigd, maar het stof is plakkeriger dan in andere afdelingen
4. In één stal zijn problemen met de ventilatiekleppen. In de zomer gaat het goed in de winter valt de koude lucht te snel neer.

Terugblik op bouw Welstandstal

In mei 2012, ruim voordat de Welstandstallen in Groenlo en Beltrum in gebruik werden genomen, schreef Pig Business al over het systeem. In de Welstandstal moet het welzijn van het varken, de varkenshouder en het milieu door het gebruik van verschillende nieuwe technieken worden gegarandeerd.

Bekijk het artikel en de bijbehorende foto's terug op www.pigbusiness.nl

Het houden van varkens in de welstandstallen ging niet direct vanaf het begin vlekkeloos. Sommige hokken zijn nat, in andere liggen plakken opgedroogde mest op de dichte vloer. Weer andere hokken zijn, net als de bewoners, nagenoeg schoon. „Op twee van de vijf bedrijven gaat het nog niet goed, op de andere bedrijven gaat het super en we zien dat het systeem werkt”, aldus John van Schriek van Jovas.

De eerste welstandstallen werden in april 2013 in gebruik genomen, sindsdien hebben de bedrijven Jovas, Porskamp en Eeftink-Rensing verschillende wijzigingen in de stal aangebracht om problemen te verhelpen.

Te groot aandeel dichte vloer

Eén van de grootste problemen bij de welstandstallen is de misschien toch wel opportunistische keuze voor een 80 procent dichte vloer. „Die verhouding is te ambitieus, 70 of 60 procent dichte vloer is denk ik beter”, meent Bjorn Roes één van de varkenshouders die een welstandstal in gebruik heeft. In de stal van Roes liggen in de hokken dichte vloeren met aan het eind een deel composiet rooster en aan drie zijden een mestspleet en een schuine rand. De schuine rand dwingt de varkens verder van de muur te gaan staan en de mestspleet zorgt voor een snelle doorlaat van mest naar de mestpan.

De hokken zijn 5 meter diep en 2,5 meter breed en er ligt een rooster van 1,10 meter diep. Juist dit ondiepe rooster lijkt één van de oorzaken van de hokbevuiling waarmee Roes te kampen heeft. Dikke plakken opgedroogde mest sieren daar een aantal hokken. „Het kost me een dag extra om de afdeling schoon te krijgen, de laatste keer heb ik de plakken gewoon laten zitten. Beetje zaagsel erover en dan gaan ze er best op liggen.”

Op het bedrijf in Groenlo lijken de varkens bang voor de spleet. „Bij Roes staan ze met de neus naar de spleet en met de kont net boven de dichte vloer”, verklaart Linda van den Boom, medewerker bij Jovas. „De varkens blijven echt wel tien centimeter van de rand van het rooster”, stelt Van Schriek. Voor dit probleem hebben de ontwikkelaars een mogelijke oplossing gevonden. „Bij Roes hebben we in één van de vier afdelingen in de mestspelen aan de zijden een metalen rooster gelegd.” De mest kan nog steeds gemakkelijk weg, maar het is niet meer zo'n gapend gat. De varkens lijken hier vooralsnog goed op te reageren. In de volgende ronde wil Roes ook graag twee van de drie spleten aan de achterzijde van het hok dichtgelegd hebben met roosters. „Misschien moet alles wel dicht”, zucht hij gelaten.

Volgens Van Schriek werkt de vloer op drie van de andere locaties prima, als er

alleen een mestspleet aan de achterzijde is. Alle mestspelen dichtleggen met metalen roosters zou hij zeker niet doen. In Sterksel is ook onderzoek gedaan naar de composit roosters ten opzichte van beton. Uit dat onderzoek blijkt dat de varkens maar 1,40 meter van de 2 meter beschikbaar rooster gebruiken om te mesten. Voor Van Schriek staat daarom vast dat het rooster in plaats van de 1,10 meter in Groenlo en Beltrum minimaal 1,40 meter moet zijn. „Dan is er nagenoeg geen hokbevuiling.”

Composiet voor driekant

De Beltrumse varkenshouder die een welstandstal in gebruik heeft, kampt ook met hokbevuiling. In een aantal hokken is de vloer kletsnat en zien de varkens zwart. Een deel van het probleem op dit bedrijf wordt veroorzaakt door het hoge grondwaterpeil. „Het condenswater loopt daar van de muren”, stelt Van Schriek. „Eigenlijk zou de vloerverwarming langer aan moeten blijven, maar omdat de varkens hier zo hard groeien, is dat geen optie. Ook wordt er op dit bedrijf weinig geventileerd”, legt Van Schriek de samenloop van omstandigheden uit.

De varkenshouder zelf weet er nog een mogelijke oorzaak aan toe te voegen. „Ik voer de varkens met brij, misschien is het met droogvoer minder erg.” Wat wel opvalt, is dat er een groot verschil is tussen de

Ervaringen van de varkenshouders

„De stal mag wel schoner”, zegt Bjorn Roes, „maar verder werkt het prettig. Na een aantal opstartproblemen ziet Roes dat het bij de vleesvarkens ook steeds beter gaat. „Onze fokker heeft uitgebreid en daardoor naar verhouding veel jonge zeugen. De biggen hadden hierdoor problemen met de weerstand. Daarom hebben we er gezamenlijk voor gekozen om de biggen te enten tegen mycoplasma en circo. Ik draai nu de eerste ronde zonder uitval, in eerdere rondes lag de uitval op 2,5 procent.” Nu het probleem met de biggen is aangepakt, wordt het volgens de varkenshouder tijd dat de dieren beter gaan groeien.

Nu ligt de groei rond de 740 gram per dag. De deurtjes in de hokafdeling om twee hokken samen te voegen, heeft Roes maar één keer gebruikt. „Daar heb ik geen voordeel van, alleen een hoop elende!” Volgens de varkenshouder is er bij het samenvoegen van de hokken veel meer stress bij de varkens. „Als ik in het ene hok stap, schieten ze allemaal naar het andere hok en ze proberen met z'n drieën door het deurtje te komen.”

Van de ionisatieplaten die in één van de afdelingen hangen merkt Roes nagenoeg niets. „Je ziet dat er stof op zit en het stof op de hokafdeling dwarrelt niet

zoals in de andere afdelingen.” Of de platen ook positief werken op de luchtkwaliteit is nog niet duidelijk. „Er zijn nog geen metingen verricht.”

Ook de Beltrumse varkenshouder is positief over de stal. „Dat de varkens vies zijn dat doet me niets. Iets extra zaagsel in de vrachtwagen en je wilt niet geloven hoe schoon ze dan bij het slachthuis aankomen”, zegt hij lachend. De varkens in zijn welstandstal doen het beter dan de varkens die hij in een stal bij huis houdt. „De groei bij huis ligt rond de 840 gram, in de welstandstal gemiddeld op 880 gram en ik heb zelfs al eens 900 gram gehaald.”

verschillende hokken. Sommige hokken zijn nagenoeg droog en in andere hokken ligt een natte laag over de gehele dichte vloer. Om het lig- en mestgedrag van de varkens te verbeteren, zijn in de stal op het Beltrumse bedrijf de driekantroosters in een aantal hokken vervangen door composiet roosters. „De varkens in deze hokken mesten nu meer achterop”, zegt de varkenshouder. Hij heeft de vraag voor meer composiet roosters al bij Jovas neergelegd. Volgens Van Schriek heeft het soort rooster wel degelijk invloed op het mestgedrag. „Loop jij liever met je blote voeten over grind of beton? Dat geldt voor varkens ook.” Navraag bij zowel Roes als de Beltrumse varkenshouder leert dat er geen lijn te ontdekken is in oorzaak van de hokbevuiling. Het zijn niet elke ronde dezelfde hokken die weer vies zijn. „We hebben ook wel eens de varkens van een vuil hok met de varkens van een schoon hok gewisseld. Binnen een dag is het mestgedrag bij beide hokken goed”, vertelt Van Schriek.

Richel tegen tocht

Om tocht onder de deuren te voorkomen, werd een richel bedacht aan de binnenkant van de deur. Dat juist deze kleine richel problemen zou veroorzaken, was niet voorzien. Van den Boom legt het probleem uit. „De varkens wroeten met hun neus tussen de deur en de richel, hierdoor komt er rotzooi tussen. Elke keer dat ze weer duwen, komt er meer rotzooi tussen, zelfs zo erg dat de mest op de controlegang ligt.” In één van de afdelingen staan de fronten helemaal bol en er ligt rotzooi in de gang.

De oplossing was eenvoudig. De controlegang is opgehoogd en loopt nu gelijk aan de richel. Het resultaat is rechte hokafscheiding en een schone controlegang. Wroetgedrag van de varkens was ook de aanleiding voor een andere aanpassing in de stal van Roes. De varkens schoven met hun neus de mest vanaf de dichte vloer in de droogvoerbak. Roes heeft in één van zijn afdelingen de droogvoerbakken 5 centimeter hoger laten zetten. De voerbak wordt hierdoor minder snel vuil en het is gemakkelijker om onder de bak schoon te maken. Het enige waar de varkenshouder nu tegenaan loopt, is de controle van de voerbakken die door het verhogen lastiger is.

Koude lucht valt naar binnen

De Groenlose varkenshouder heeft voor zijn stal gekozen voor ventilatieventielen. „Niet mijn eerste keuze”, zegt Van Schriek hierover. Roes is daartegenover best tevreden met zijn keuze. In de zomer werkt het goed en hij weet de staltemperatuur 8 graden onder de buitentemperatuur te houden. Alleen in de winter komt de koude lucht te vlot binnen. „We kunnen de overdruk net niet helemaal halen, waardoor de koude lucht rechtstreeks binnenkomt.” Afgelopen winter heeft de varkenshouder gangpadventilatie toegepast en na de winter zijn er schotten aan de zijkanten van de luchtinlaat geplaatst, zodat de wind minder invloed heeft. Of deze oplossing voldoende is, zal de komende winter pas blijken.

Conclusies na twee jaar

De afgelopen jaren in welstandstal hebben

SBIR project

Jovas heeft eind september subsidie gekregen voor de tweede fase van het onderzoekstraject. De eerste fase van het onderzoek is uitgevoerd op het varkensproefbedrijf in Sterksel. Het doel is terugdringen van de ammoniakuitstoot in Nederland. Jovas hoopt dat te bewerkstelligen door het mest- en liggedrag van varkens te sturen door middel van het sproeien van water en het gebruik van luchtpulsen.

„Boven de roosters wordt water verneveld, daarnaast wordt het liggen onaangenaam gemaakt door luchtpulsen over de roosters.” In de stal in Beltrum is hier ook mee getest in een vuil hok. „Binnen 24 uur hadden alle varkens een goed mestgedrag en binnen 6 dagen was de dichte vloer droog”, vertelt Van den Boom. „Het lijkt erop dat een ammoniakreductie van 85 procent wordt behaald”, vult Van Schriek aan.

wel veel inzicht opgeleverd bij de bedenkers van de stal. Iedere stal is net anders door keuzes van de varkenshouders, dat maakt het lastig om de stallen één op één te vergelijken. Van Schriek heeft wel een lijstje met zaken die in een volgende welstandstal anders moeten. „Eén: De mestspleet werkt goed, maar die aan de zijkant voegt niet veel toe. Twee: Er is een rooster van 1,40 meter diep nodig om een goed mestgedrag te houden en drie: de richel tegen tocht was geen goed idee”, somt Van Schriek zijn bevindingen op. Onderzoeken in Sterksel wijzen uit dat de hokken best schoon kunnen zijn wanneer er alleen een mestspleet aan de achterzijde is. En op een rooster van 1,40 meter hebben de varkens ruimte om de koelte op te zoeken en blokkeren ze het rooster niet voor de anderen. ■

 Reageren?
j.cornelissen@pigbusiness.nl

advertentie

3

VACCINEER OP TIJD, VOOR EEN GOEDE BESCHERMING TEGEN MYCOPLASMA.

VOLLEDIGE BESCHERMING BIJ HET SPENEN, EEN KWETSBARE PERIODE.

3 dagen

21 - 28 dagen

BXSWISTL00003